

มคอ.3 รายละเอียดของรายวิชา

Course Specification

0107243 ประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทย

History of Art in Thailand

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ศศ.บ. (ประวัติศาสตร์)

สาขาวิชาสังคมศาสตร์

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2565

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา

0107243 ประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทย

3(2-2-5)

History of Art in Thailand

บูรพวิชา : (ถ้ามี) -

ควบคู่ : (ถ้ามี) -

พัฒนาการของศิลปะในประเทศไทย การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในเชิงสร้างสรรค์ ตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพื่อการจัดการทรัพยากรมรดกทาง วัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

Development of Thai Art; creative application of knowledge, and awareness of cultural diversity for sustainable management of cultural heritage resources

2. ประเภทของรายวิชา

- ศึกษาทั่วไป
- วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน
- วิชาเอกบังคับ
- วิชาเอกเลือก
- วิชาโท
- วิชาเลือกเสรี

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา อาจารย์เขมิกา หวังสุข

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์เขมิกา หวังสุข

4. ปีการศึกษา/ ภาคการศึกษา/ กลุ่มผู้เรียน

2567/ ภาคการศึกษาที่ 2/ S101

5. สถานที่เรียน

ห้อง 18711

6. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

31 ตุลาคม 2567

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้/มีความสามารถ/สมรรถนะที่ต้องการด้านต่าง ๆ

1.1 เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์ความรู้ทางประวัติศาสตร์จากการศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะอย่างมีวิจารณญาณ เข้าใจกระบวนการการศึกษาด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ศิลปะ ทั้งในด้านการสืบค้น รวบรวม วิพากษ์ ตรวจสอบ สังเคราะห์องค์ความรู้ และการนำเสนอความรู้ทางประวัติศาสตร์โดยใช้หลักฐานด้านศิลปกรรมที่พบในประเทศไทย

1.2 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ศิลปะที่ได้จากการเรียนในรายวิชาในการประยุกต์และบูรณาการกับองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ในรายวิชาอื่นต่อไป และสามารถรวบรวมจัดทำฐานข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการจัดการทรัพยากรมรดกทางวัฒนธรรมเบื้องต้นได้

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

พัฒนารายวิชาให้ทันสมัยต่อการเรียนรู้ประวัติศาสตร์จากหลักฐานที่ได้จากการศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะที่พบในประเทศไทยตั้งแต่สมัยอดีตถึงปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของประวัติศาสตร์ศิลปะ อิทธิพลที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก และให้รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งอาจเป็นผลเนื่องจากเหตุการณ์ในอดีตนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจและแนวทางในการจัดการทรัพยากรมรดกทางวัฒนธรรม

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

ภาคบรรยาย	ภาคปฏิบัติ	การศึกษาด้วยตนเอง
30 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง/สัปดาห์)	30 ชั่วโมง (2 ชั่วโมง/สัปดาห์)	75 ชั่วโมง (5 ชั่วโมง/สัปดาห์)

คำชี้แจง : ภาคการศึกษาคิดเป็นไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์และช่องทางที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

ทุกวันพุธ เวลา 13.00-16.00 ห้อง 13409

หมวดที่ 4 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	- แนะนำรายวิชา การจัดการเรียนการสอน และชี้แจงข้อตกลงต่าง ๆ ในการเรียนการสอน - ทดสอบความรู้ก่อนเรียน	2	2	- แนะนำรายวิชา - แบบทดสอบก่อนเข้า บทเรียน	อ.เชมิ กา หวังสุข
2	1. ศิลปะสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัย หัวเลี้ยวหัวต่อประวัติศาสตร์ในประเทศไทย	2	2	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน - การค้นคว้าโดยนิตินิต - ใบงานครั้งที่ 1	อ.เชมิ กา หวังสุข
3	2. แนวความคิดและแนวทางการศึกษา ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย	2	2	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน - การค้นคว้าโดยนิตินิต [- การศึกษาภาคสนาม พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ]	อ.เชมิ กา หวังสุข
4-6	4. ศิลปกรรมเนื่องในศาสนาประเภท ประติมากรรม : พระพุทธรูป และเทวรูป 4.1 กำเนิดและแนวคิดการสร้าง พระพุทธรูป 4.2 พระพุทธรูป ก่อนและหลังพุทธ ศตวรรษที่ 19 4.3 เทวรูป ก่อนและหลังพุทธศตวรรษที่ 19	6	6	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน - แบบทดสอบย่อย ครั้งที่ 1	อ.เชมิ กา หวังสุข
7	5. ศิลปกรรมเนื่องในศาสนาประเภท สถาปัตยกรรม: เทวสถาน พุทธสถาน	2	2	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน	อ.เชมิ กา หวังสุข

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
	5.1 การวางผังและกำหนดรูปแบบ ศาสนสถาน: เทวสถาน พุทธสถาน 5.2 ศิลปะต่างประเทศ (สถาปัตยกรรม) ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะไทย			- ใบงาน ครั้งที่ 2	
8-9	5.3 เทวสถาน ก่อนและหลังพุทธ ศตวรรษที่ 19 5.4 พุทธสถาน ก่อนและหลังพุทธ ศตวรรษที่ 19	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน - การค้นคว้าโดยนิตินิต - แบบทดสอบ ครั้งที่ 2	อ.เขมิกา หวังสุข
10-11	6. จิตรกรรมฝาผนังและประณีตศิลป์ไทย หลังพุทธศตวรรษที่ 19 6.1 ภาพเขียนสี - จิตรกรรมไทย ประเพณี 6.2 ประณีตศิลป์ไทย: งานช่างไทย	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน - แบบทดสอบ ครั้งที่ 3	อ.เขมิกา หวังสุข
12-13	7. การศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะกับ ประวัติศาสตร์ไทย: หลักฐานและการใช้ หลักฐาน	4	4	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน - การค้นคว้าโดยนิตินิต (รายงานรายบุคคล- นำเสนอ)	อ.เขมิกา หวังสุข
14-15	8. การจัดการทรัพยากรมรดกวัฒนธรรม: ฐานข้อมูลศิลปกรรมในประเทศไทย	-	8	- การบรรยาย - อภิปราย แลกเปลี่ยน ในชั้นเรียน - การจัดทำโครงการใน ชั้นเรียนโดยนิตินิต (Data Base และ/หรือ Podcast)	อ.เขมิกา หวังสุข
16	สอบปลายภาค				
17					
รวม		26	34		

2. แผนพัฒนาประสิทธิภาพรายวิชา (ระบุได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1. จัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของระยะเวลาทั้งหมดของรายวิชา
- 2. จัดการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ องค์กร หรือหน่วยงาน
- 3. จัดการเรียนรู้เชิงรุก
- 4. รายวิชาส่งเสริมทักษะผู้ประกอบการของผู้เรียน
- 5. รายวิชาก่อให้เกิดนวัตกรรมของผู้เรียน โดยมีหนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากหน่วยงาน
- 6. จัดการเรียนรู้ผ่านช่องทางออนไลน์ (online) ร่วมกับ ในที่ตั้ง (on-site)
- 7. มีการพัฒนาสื่อการสอนแบบออนไลน์โดยผ่าน TSU MOOC
- 8. เปิดเผยคะแนนเก็บก่อนการสอบปลายภาค
- 9. ส่งระดับขึ้นตามเวลาที่กำหนด โดยไม่มีข้อผิดพลาด
- 10. มีการทวนสอบรายวิชาในระบบของคณะฯ
- 11. อื่น ๆ ระบุ

3. แผนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	หัวเรื่อง/ประเด็น/รายละเอียด	วิธีการประเมิน/ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	คะแนน
1	ประติมากรรมก่อนและหลังพุทธศตวรรษที่ 19	แบบทดสอบย่อย ครั้งที่ 1	5	10
2	สถาปัตยกรรมก่อนและหลังพุทธศตวรรษที่ 19	แบบทดสอบย่อย ครั้งที่ 2	8	10
3	จิตรกรรมฝาผนังและประณีตศิลป์ไทยหลังพุทธศตวรรษที่ 19	แบบทดสอบย่อย ครั้งที่ 3	12	10
4	รายงานรายบุคคล การศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทยกับประวัติศาสตร์ไทย	ความน่าสนใจของประเด็นศึกษา การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การอ้างอิง และการนำเสนอ	6,13	15
5	รายงานรายกลุ่ม การจัดการทรัพยากรมรดกวัฒนธรรม: ฐานข้อมูล การนำเสนอข้อมูลศิลปะในประเทศไทยอย่างสร้างสรรค์	ความน่าสนใจของประเด็นศึกษา การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การอ้างอิง และรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย	9,15	35
6	สอบปลายภาค	สอบข้อเขียน	16-17	20
คะแนนรวม				100

- วิธีการตัดเกรด อิงเกณฑ์ (FIX-Rate)
 อิงกลุ่ม (T-Score)

การกำหนดช่วงคะแนนของเกรด

เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	E/F
ช่วงคะแนน	≥80	≥75	≥70	≥65	≥60	≥55	≥50	≥0

หมวดที่ 5 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

พิริยะ ไกรฤกษ์, 2528, ประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทย ฉบับคู่มือนักศึกษา. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.

พิริยะ ไกรฤกษ์, 2563, พัฒนาการของการศึกษาประวัติศาสตร์ศิลปะไทย. กรุงเทพฯ: เอ็ม แอนด์ เอ็ม เลเซอร์พริ้นต์

พิริยะ ไกรฤกษ์, 2555, รากเหง้าศิลปะไทย. กรุงเทพฯ: ริเวอร์บุ๊คส์.

พิริยะ ไกรฤกษ์, 2544, อารยธรรมไทย พื้นฐานประวัติศาสตร์ศิลปะ เล่ม 1 ศิลปะก่อนพุทธศตวรรษที่ 19. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

รุ่งโรจน์ ธรรมรุ่งเรือง, 2551, ประวัติแนวความคิดและวิธีค้นคว้าวิชาประวัติศาสตร์ศิลปะไทย. กรุงเทพฯ: ทวีวัฒนาการพิมพ์.

ศักดิ์ชัย สายสิงห์, 2565, ประวัติศาสตร์ศิลปะในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ทวีวัฒนาการพิมพ์.

สันติ เล็กสุขุม, 2548, ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย(ฉบับย่อ): การเริ่มต้นและการสืบเนื่องงานช่างในศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.

สุภัทรดิศ ดิศกุล, มจ., 2550, ศิลปะในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 13, นนทบุรี: โรงพิมพ์มติชน ปากเกร็ด.

เอเดรียน สอนอดกราส (2541). สัญลักษณ์แห่งพระสถูป. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรินทร์วิชาการ.

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

กรมศิลปากร, 2533, วัฒนาการพุทธสถานไทย. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป.

ผาสุข อินทรารวุธ, 2543, พุทธปฏิมาฝ่ายมหายาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสมัย.

ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี, 2559, ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย: การสังเขปประเด็นใหม่จากงานวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาพันธ์.

พิริยะ ไกรฤกษ์, 2551, ลักษณะไทย: ประติมากรรม. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ศักดิ์ชัย สายสิงห์, 2543, ทวารวดี: ศิลปกรรมยุคแรกเริ่มในดินแดนไทย. กรุงเทพฯ: ภาควิชา ประวัติศาสตร์
ศิลปะ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศักดิ์ชัย สายสิงห์, 2555, พระพุทธรูปสำคัญและพุทธศิลป์ในดินแดนไทย. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

ศักดิ์ชัย สายสิงห์, 2556, พระพุทธรูปในประเทศไทย: รูปแบบ พัฒนาการและความเชื่อของคนไทย.

กรุงเทพฯ: ภาควิชาประวัติศาสตร์ศิลปะ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศักดิ์ชัย สายสิงห์, 2556, พุทธศิลป์สมัยรัตนโกสินทร์ พัฒนาการของงานช่างและแนวคิดที่
ปรับเปลี่ยน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.

ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย, 2529, หนังสือเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมเนื่องในโอกาสเปิดศูนย์วัฒนธรรม
แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย.

สมคิด จิระทัศน์กุล, 2545, วัด: พุทธศาสนสถาปัตยกรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมชาติ จิ่งสิริอารักษ์, 2553, สถาปัตยกรรมแบบตะวันตกในสยาม สมัยรัชกาลที่ 4 - พ.ศ. 2480. กรุงเทพฯ
: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สันติ เล็กสุขุม, 2552, เจดีย์ ความเป็นมาและคำศัพท์เรียกองค์ประกอบเจดีย์ในประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 5,
นนทบุรี: โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด.

สันติ เล็กสุขุม และคณะ, 2551, โบราณสถานกับรูปแบบสันนิษฐาน มรดกสุโขทัย ศรีสัชนาลัย
กำแพงเพชร 1, กรุงเทพฯ: ทวีทัศน์การพิมพ์.

สันติ เล็กสุขุม และคณะ, 2551, โบราณสถานกับรูปแบบสันนิษฐาน มรดกสุโขทัย ศรีสัชนาลัย
กำแพงเพชร 2, กรุงเทพฯ: ทวีทัศน์การพิมพ์.

สันติ เล็กสุขุม, 2546, ลีลาไทย. กรุงเทพฯ: พิมพ์แอนด์พริ้นติ้ง เซ็นเตอร์.

สันติ เล็กสุขุม, 2560, วัด -เจดีย์: ในและนอกเกาะกรุงศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ: มติชน.

สันติ เล็กสุขุม, 2544, ศิลปะอยุธยา: งานช่างหลวงแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

สันติ เล็กสุขุม, 2549, ศิลปะสุโขทัย. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

สุภัทรดิศ ดิศกุล, 2547, ศิลปะลพบุรี. พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์, 2537, ศิลปะร่วมแบบเขมรในประเทศไทย ภูมิหลังทางปัญญา-รูปแบบทางศิลปกรรม.
กรุงเทพฯ: พิมพ์แอนด์พริ้นติ้ง เซ็นเตอร์.

เสนอนี นิลเดช, 2544, ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสมอชัย พูลสุวรรณ, 2539, สัญลักษณ์ในงานจิตรกรรมไทยระหว่างพุทธศตวรรษที่ 19 ถึง 24. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Brown, Percy (2010). Indian Architecture (Buddhist and Hindu). Delhi: Kiran Book Agency.

Fisher, Robert E., (1993). Buddhist Art and Architecture, Singapore: C.S. Graphics.

*ในแต่ละหัวข้อบรรยายจะแจ้งรายชื่อหนังสืออ่านประกอบเพิ่มเติมตามแต่ละหัวข้อ